

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Υπάρχουν άφελείς άνθρωποι που δέν τολμάτε να ύποδηλώσετε μπροστά τους τή συγκίνηση που έτυχε να σās προξενήση ένας ποιητής. πρέπει να τή δικαιολογήσετε χωρίς αναβολή και θα σās ρωτήσουν: «Μά είνε μεγάλος ποιητής;» Δέν ύποπτεύονται τήν αλήθεια. πώς είναι μιά μεγαλείτερη χάρι από τὸ να είνε κανείς μεγάλος ποιητής; ή χάρι του να είνε άπλά και στοργυλά ποιητής. Ο Πάνος Ταγκόπουλος, που μάς άφησε, πόσο πρόωρα, ήταν πολὺ άπλά και όλοστοργυλά, ένας τέτοιος ποιητής.

Τὸ στήθος του δέν τὸ στόλιζαν παράσημα και μεγάλες ταινίες, αλλά τὸ στέρνο του, πλατὺ, θα μπορούσε μιά μέρα κ' έκεινες να ύποπτη Ἡ μοῖρα δέν τὸ τὸ ήθελε και ή άρρώστεια τὸν έφαγε. Ἄν δέν ήθελε με τής γραμμές αυτές κάποιος ιδιαίτερος πόνος, και με όλη τή φτώχεια του, να φανερωθῆ, να λογαριάζονταν ως περιττές ή γραμμές αυτές, ύστερα από τὰ λίγα λόγια που ὁ Ρήγας Γκόλφης εἶπε στην κηδεία του και τὰ εἶδα στὸ «Ἐλεύθερο Βῆμα» για τὸ ποιητικό έργο του. ήτανε μέσα σ' αυτά ὁ χαρακτηρισμός του ἠρωισμοῦ του, καθὼς έπρεπε. Πολὺ δύσκολα μπορεῖ ένας ποιητής να χαρακτηρισητῆ τὸ περιεχόμενο του έργου του ταύτοχρόνως και πλάθεται κ' εξατιμίζεται με τή μορφή του. ὁ στίχος και με τὸ βάρος του, είνε πτερωτός· σās ξεφεύγει' ασύλληπτος. Τὶ θα μάς προσφέρῃ ὁ ποιητής; τοὺς αἰώνιους κοινοὺς τόπους· με τή διαφορὰ πὼς τὸ κοινὸ αὐτὸ τὸ μεταβάλλει σὲ κύριο, καθὼς θα έλεγε ὁ αείμνηστος Σολωμός. Ἄλλά και τὰ κύρια—αντίθετα—άν τὸν άπασχολοῦν, τίποτα δέν κατορθώνει, άν δέν τοὺς δώση, παίρνοντας από τή μουσική ψυχή του και από τὸ μουσικό αὐτὸ του που τὸ χαιρεται συντροφικά ὁ στιχοπλέχτης με τὸ μουσογοῦ, τὴν άπαραίτητη μουσικότητα για να τὸ ζήση τὸ ποιήμα του. Οἱ στίχοι και τὰ πεζά—λουλούδια, έρωτες, ταξείδια—του Πάνου Ταγκοπούλου κολυμποῦσαν κ' έπαιζαν στη μουσικότητα τής λυρικής χαρᾶς, και με τή λύπη και με τὸ τίποτε. Σ' έν' από τὰ τελευταία τεύχη του «Νουμά», του περιοδικου, που προσπαθώντας να συνεχίση τὴν ἱσρή τότε για μάς κληρονομία του πατέρα του, διηύθυνε, διαβάζα στίχους του· μου θύμισαν πὼς ύπάρχει, και μ' ὄμι του τὰ βασάνα, ὁ ποιητής που μ' ένδιέφερον αὐτός, και όχι ή καθυστερημένη πιά ψυχαρολατρεία του περιοδικου του. Ἄλλωστε και εἶμαι βέβαιος πὼς κ' εκείνος μέσα στα τρισβαθα τής ψυχῆς του εἶχε κάψη από καιρὸ να αισθάνεται τὸν έν-

θουσιασμό που ξυπνοῦσε ὁ άρχηγός τής ιδέας, περισσότερο ἴσως, άν κανείς καλοκντάξη, δημιουργημα δικὸ μας παρ' ὅσον ήταν δημιουργός.

Μά τάχα τὶ εἶδους ποιητής θα ήταν ὁ Πάνος; Κανένος, και ὄλων τὼν μικρῶν, τὼν τιποτένιων εκείνων εὐτυχημάτων, από τὰ ὅποια γίνεται για να μάς κἀν κ' εἰμās, που τ' άγαποῦμε τὰ τραγούδια, εὐτυχιμένους. Ξεφύλλιζα τὰ «Γυρίσματα στὸ Ξέφωτο», στάθηκαν ὄλως τυχαία, ὄλως άπρόσχετα, τὰ μάτια μου, σὲ τρία του τετραστίχα που επιγράφονται Μούλι. Καί διάβασα:

Τὸ ξανθὸ καλοκαιρι με φωτίζει ξανά
στὸ νησί κὶ τὸ πρόσχαρο πάλι
που κ' ἰσκιώνουν τὴ μέρα τὰ παρθένα βουνά,
τὸ μικρὸ, γαλανὸ περιγιάλι,
που ἔχει τόσα λουλούδια και μαξέδες εκεί,
τὰ γαρύφαλλα, κόκκινη φλόγα,
και στὸν ἴσκιο τραγούδια και στὸ λόγγο βοσκῆ,
και στ' ἀμπέλια πεντάγλυκα ρόγα,
που ἔχει δειλὶ γραμμένο σὲ γλυκεῖα Ροδαυγῆ
και τὴ δόση που σβύνει στὸ κύμα,
και σ' ἐμε που χαρίζει μιά δροσάτη πηγὴ
στὸ παλιὸ του προσάπτου μου χτήμα.

Τὸ τραγούδι αὐτὸ, τόσο λιγοστό, εἶναι πλούσιο, από πόσα! Ἄπό τὸ καλοκαιρι, από τὸ νησί, από τὰ βουνά, από τὰ περιγιάλια, από τὰ λουλούδια, από τ' ἀμπέλια, από τὰ πεντάγλυκα σταφύλια, και από τὰ φλογάτα γαρύφαλλα, από τὸ φῶς και από τὸν ἴσκιο, από τὰ τραγούδια, από τὰ δειλινά και από τὰ κρύα νερά, από μιά Ροδαυγῆ με κεφαλαῖο Ρ, που δέν ξερεῖς άν είνε τὸ γλυκαχάραμα ἢ κίμμι Ἀυγούλα σάν εκείνη του Σολωμου, και τέλος από τὴ σεπτὴν ένθύμηση του προγόνου, από ὅλα ὅσα κατανύγουν έναν άνθρωπο κ' έναν Ἕλληνα. Αὐτὰ γυρίζουν και ξαναγυρίζουν σὲ στάσιμα διαφορετικά, μὸ τὰ ἴδια, στο στίχο του Πάνου Ταγκοπούλου. Μās ἤθε για να ζήση με τὴν ἀγάπη και με τὴ στοργὴ γονέων, γυνάικας, παιδιου, με τὴν παράδοσι του πατέρα, με τὴ θρησκεία τής λύρας, πεθαίνει με τὸ παράπονο τὼν ἀδικημένων τής ζωῆς και τῶν καταραμένων τής μοίρας, με βάρβαρα σπασμένο τὸ έρωτικό τραγούδι του, σάν εκείνο τὼν Βαλαβάνηδων και τὼν Καρωτάκηδων, για μάς γνωριμότερος και ἀγαπητότερος.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

•Ἐλεύθερο Βῆμα», 29 του Ἀπριλίη.